

Gerjanne van der Stouw

Muziektherapeut, MA

REC Zorgaccent

**Muziektherapie en stressregulatie bij
mensen met het syndroom van
Korsakov**

korsakov
kenniscentrum

alles over korsakov

EVEN VOORSTELLEN...

Gerjanne van der Stouw

Muziektherapeut ZorgAccent, MA

Docent Opleiding Muziektherapie ArtEZ Conservatorium

ArtEZ hogeschool
voor de kunsten

ZorgAccent
Denkt in mogelijkheden

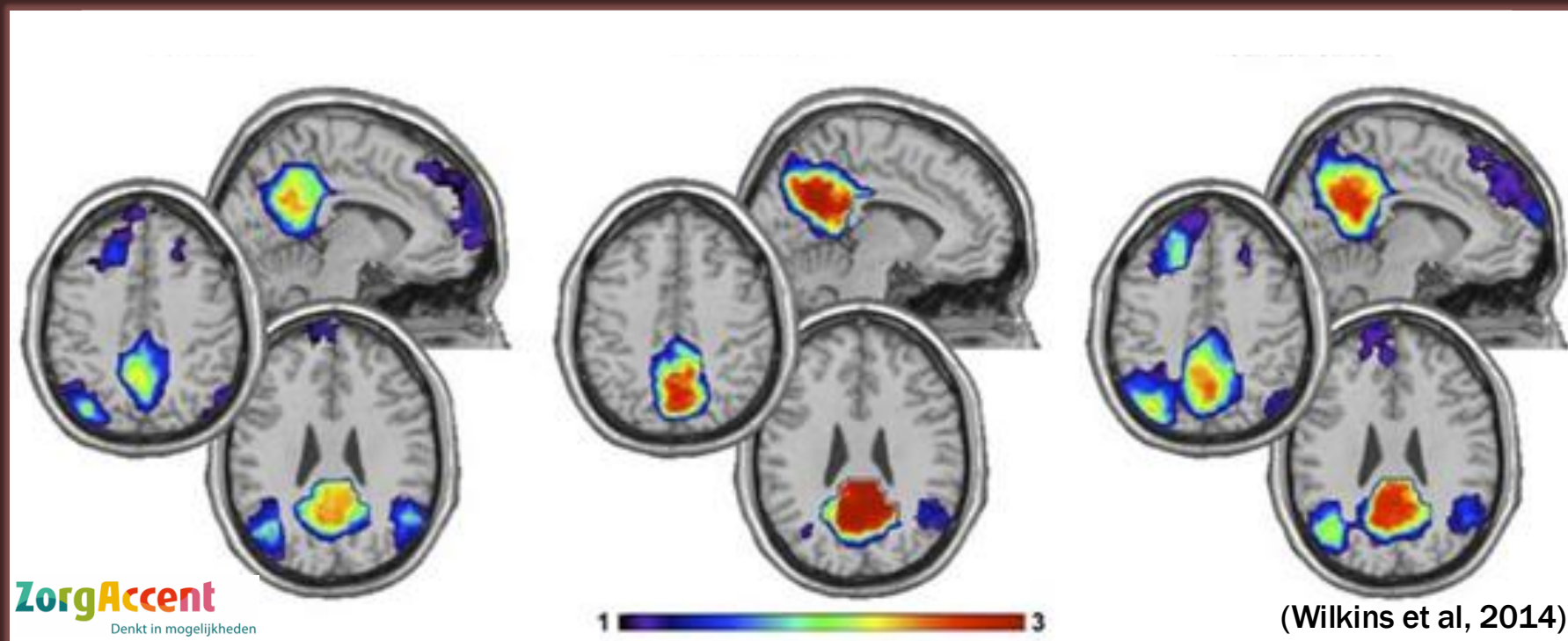

korsakov
kenniscentrum
alles over korsakov

INHOUD

- Introductie
- Muziek in het brein
- Muziektherapie en stressregulatie
- Muziek in het dagelijks leven
- Literatuur

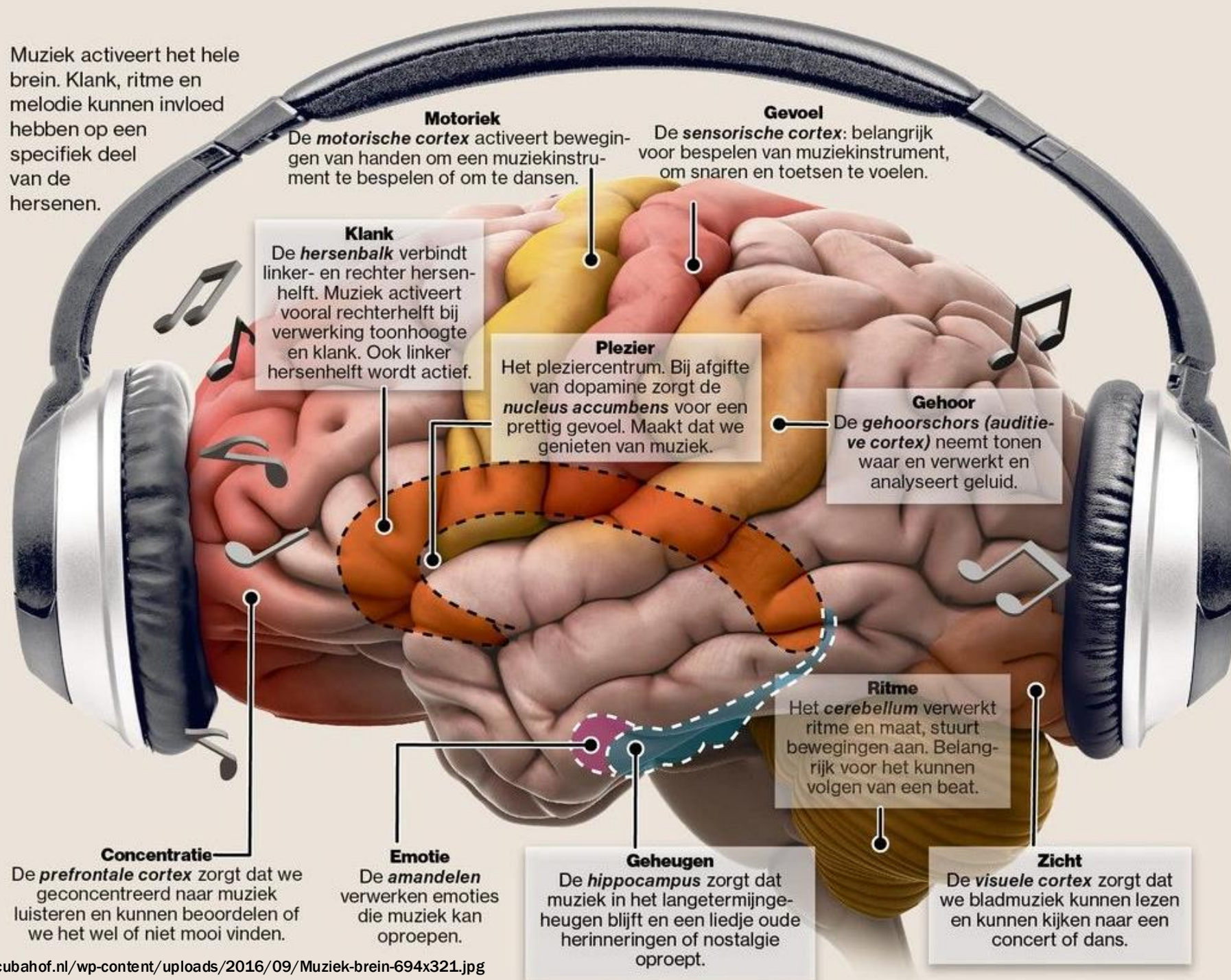
WELKE GEBIEDEN IN DE HERSENEN WORDEN GEACTIVEERD?

MUZIEK IN HET BREIN

Muziek activeert het hele brein. Klank, ritme en melodie kunnen invloed hebben op een specifiek deel van de hersenen.

Motoriek

De *motorische cortex* activeert bewegingen van handen om een muziekinstrument te bespelen of om te dansen.

Gevoel

De *sensorische cortex*: belangrijk voor bespelen van muziekinstrument, om snaren en toetsen te voelen.

Klank

De *hersensbalk* verbindt linker- en rechter hersenhelft. Muziek activeert vooral rechterhelft bij verwerking toonhoogte en klank. Ook linker hersenhelft wordt actief.

Plezier

Het pleziercentrum. Bij afgifte van dopamine zorgt de *nucleus accumbens* voor een prettig gevoel. Maakt dat we genieten van muziek.

Gehoor

De *gehoorschors (auditive cortex)* neemt tonen waar en verwerkt en analyseert geluid.

Ritme

Het *cerebellum* verwerkt ritme en maat, stuurt bewegingen aan. Belangrijk voor het kunnen volgen van een beat.

Concentratie

De *prefrontale cortex* zorgt dat we geconcentreerd naar muziek luisteren en kunnen beoordelen of we het wel of niet mooi vinden.

Emotie

De *amandelen* verwerken emoties die muziek kan oproepen.

Geheugen

De *hippocampus* zorgt dat muziek in het langetermijngeheugen blijft en een liedje oude herinneringen of nostalgie oproept.

Zicht

De *visuele cortex* zorgt dat we bladmuziek kunnen lezen en kunnen kijken naar een concert of dans.

Universele Werkingsmechanismen

BRECVEMA (Juslin, 2019)

- Brain Stem Reflex
- Rhythmic Entrainment
- Musical expectancy
- Contagion

Wat gebeurt er in het brein bij het luisteren naar en maken van muziek?

muziek heeft een belonend effect (dopamine)

muziek werkt ontspannend en stress verminderend (cortisol v | endorfine ^)

muziek stimuleert sociale banden (oxytocine)

Scherder, E. (2017) Singing in the brain;
Cranenburgh, van B. (2018) Muziek en het brein;
Juslin, P (2019). Musical emotions explained

A black and white photograph of hands playing a piano keyboard. The image is focused on the hands and the keys, with a blurred background. The text 'MUZIEK THERAPIE EN STRESS REGULATIE' is overlaid in the center in a bold, white, sans-serif font with a thin red outline.

MUZIEK THERAPIE EN STRESS REGULATIE

MUZIEKTHERAPIE IS...

...het klinisch, op wetenschappelijk, praktijkgericht onderzoek en

ervaringskennis gebouwde gebruik van muzikale interventies

om individuele doelstellingen te verwezenlijken

van verandering, ontwikkeling, stabilisatie of acceptatie

op emotioneel, gedragsmatig, cognitief, sociaal of lichamelijk gebied,

vanuit een therapeutische relatie

door een professional, die een erkende muziektherapie opleiding heeft afgerond.

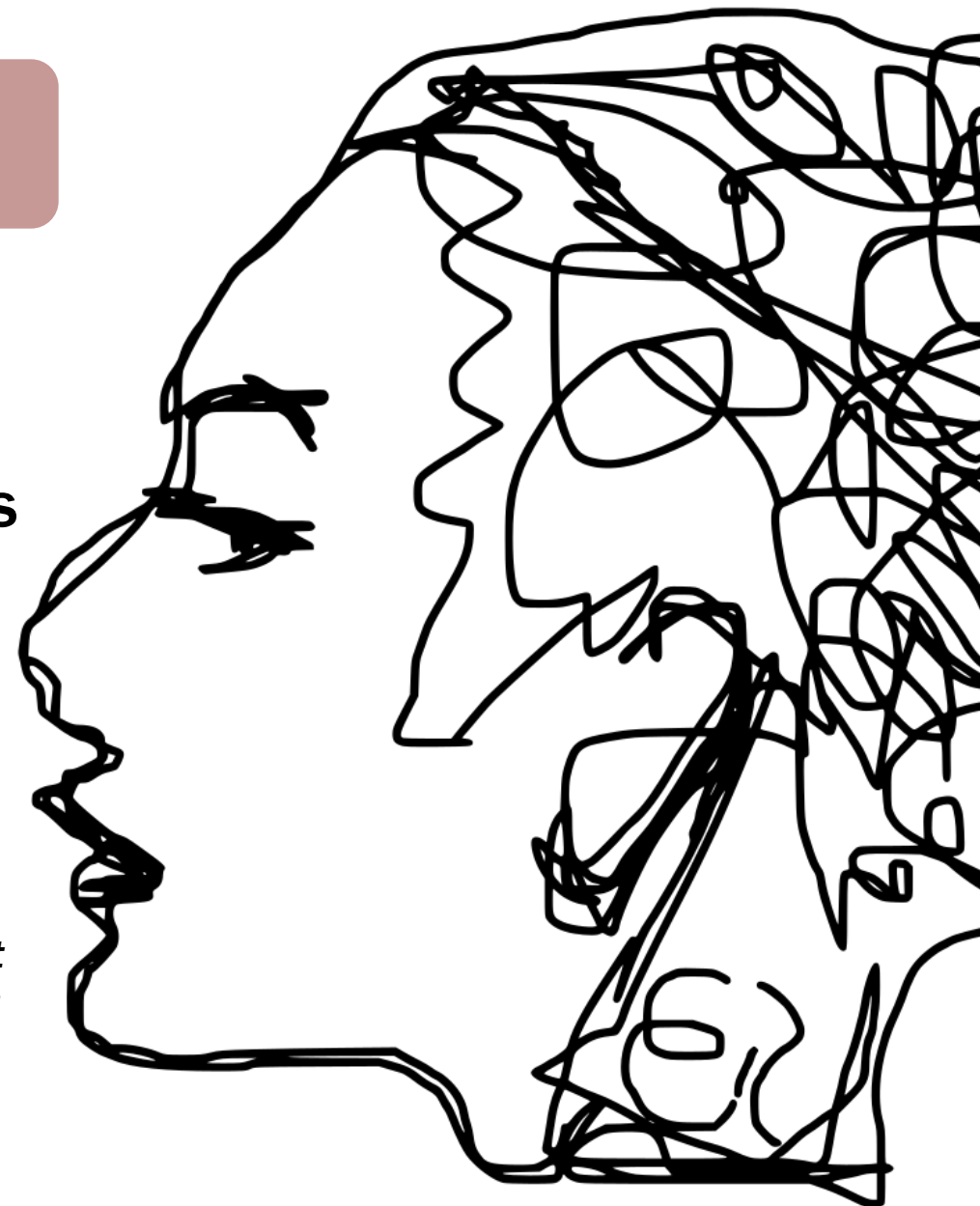
Muziektherapeutische doelstellingen zoals:

- Trainen van functies op motorisch, cognitief of spraak/taal gebied
- Verbeteren van stemming
- Acceptatie en stabilisatie
- **Stressregulatie**

Stressregulatie en Muziektherapie

Uitkomsten uit literatuuronderzoek:

- Nog weinig onderzoek gedaan bij cliënten met het SvK
- Algemene theoretische concepten en principes die ten grondslag liggen aan mth werkwijze zijn wel bewezen effectief te zijn
- zoals onderzoeken naar de effecten van muziektherapie en muziekinterventies op stressreductie bij andere doelgroepen *(Bernatzky et al., 2011; Burrai et al., 2016; Chanda & Levitin, 2013; De Witte et al., 2020; Koelsch et al., 2016; Kreutz et al., 2012; Linnemann et al., 2015).*

Stressregulatie en Muziektherapie

- **Inzet van de muziek:** effect van muzikale parameters op interne fysieke ritmes als hartslag en ademhaling (De Witte, 2020; Juslin & Västfjäll, 2008).
- **Inzet van de muziektherapeut:** de muziek zo aanbieden/aanpassen aan de persoonlijke voorkeuren en behoeften van de cliënt (Bailey, 1983; Hwang & Oh, 2013; Juslin et al., 2016; King et al., 2019; Weise et al., 2019).

**RESULTATEN
ONDERZOEK**

VOOR- EN NAMETING

AFGENOMEN DOOR

QUALIKO
(TEN KLOOSTER ET AL., 2020)

INTERVENTIE

zoco's

INTERACT
(Baker et al., 1997)

**ELKE SESSIE EN
CONTROLE DAG**

begeleiders

VAS
(Hayes & Patterson, 1921)

ELKE SESSIE

cliënten

CONCLUSIES ONDERZOEK

Beperking & Lering:

- **Randvoorwaarden onderzoek**
- **Assessments**
- **Focus verleggen op inzoomen**

**MUZIEK IN HET
DAGELIJKS LEVEN**

WAT KAN JIJ DOEN?

- ✓ Interesse in voorkeursmuziek van de cliënt
- ✓ De kracht van muziek luisteren
- ✓ OER-audio, Bbrain Speler en Oradio

WAT KAN JIJ DOEN?

- ✓ Vastleggen voorkeursmuziek in clientsysteem
- ✓ Inzet voorkeursmuziek in de huiskamer
- ✓ Samenwerking met muzikagoog en muziektherapeut

VRAGEN?

BEDANKT!

Voor meer info of vragen:
g.vanderstouw@zorgaccent.nl

ZorgAccent

Denkt in mogelijkheden

LITERATUUR

- Juslin, P. N., Barradas, G., Ovsianikow, M., Limmo, J., & Thompson, W. (2016). Prevalence of Emotions, Mechanisms, and Motives in Music Listening: A Comparison of Individualist and Collectivist Cultures. *Psychomusicology: Music, Mind, and Brain*, 26. <https://doi.org/10.1037/pmu0000161>
- Cranenburgh, van B. (2018). *Muziek en brein*. ITON, Instituut voor toegepaste neurowetenschappen
- Scherder, E. (2017) *Singing in the brain*. Athenaeum
- Bernatzky, G., Presch, M., Anderson, M., & Panksepp, J. (2011). Emotional foundations of music as a non-pharmacological pain management tool in modern medicine. *Neuroscience and Biobehavioral Reviews*, 35(9), 1989–1999. <https://doi.org/10.1016/j.neubiorev.2011.06.005>
- Burrai, F., Hasan, W., Fancourt, D., Luppi, M., & Di Somma, S. (2016). A Randomized Controlled Trial of Listening to Recorded Music for Heart Failure Patients: Study Protocol. *Holistic Nursing Practice*, 30(2). https://journals.lww.com/hnpjjournal/Fulltext/2016/03000/A_Randomized_Controlled_Trial_of_Listening_to.7.aspx
- Chanda, M. L., & Levitin, D. J. (2013). The neurochemistry of music. *Trends in Cognitive Sciences*, 17(4), 179–193. <https://doi.org/10.1016/j.tics.2013.02.007>
- de Witte, M., Spruit, A., van Hooren, S., Moonen, X., & Stams, G. J. (2020). Effects of music interventions on stress-related outcomes: a systematic review and two meta-analyses. *Health Psychology Review*, 14(2), 294–324. <https://doi.org/10.1080/17437199.2019.1627897>
- Koelsch, S., Boehlig, A., Hohenadel, M., Nitsche, I., Bauer, K., & Sack, U. (2016). The impact of acute stress on hormones and cytokines, and how their recovery is affected by music-evoked positive mood. *Scientific Reports*, 6, 23008. <https://doi.org/10.1038/srep23008>
- Kreutz, G., Murcia, C., & Bongard, S. (2012). Psychoneuroendocrine Research on Music and Health: An Overview. In *Music, Health and Wellbeing* (pp. 457–476). <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199586974.003.0030>
- Bailey, L. M. (1983). The effects of live music versus tape-recorded music on hospitalized cancer patients. *Music Therapy*, 3(1), 17–28. <https://doi.org/10.1093/mt/3.1.17>
- King, J. B., Jones, K. G., Goldberg, E., Rollins, M., MacNamee, K., Moffit, C., Naidu, S. R., Ferguson, M. A., Garcia-Leavitt, E., Amaro, J., Breitenbach, K. R., Watson, J. M., Gurgel, R. K., Anderson, J. S., & Foster, N. L. (2019). Increased Functional Connectivity After Listening to Favored Music in Adults With Alzheimer Dementia. *The Journal of Prevention of Alzheimer's Disease*, 6(1), 56–62. <https://doi.org/10.14283/jpad.2018.19>
- Weise, L., Töpfer, N., Deux, J., & Wilz, G. (2019). Feasibility and effects of individualized recorded music for people with dementia: A pilot RCT study. *Nordic Journal of Music Therapy*, 29, 1–18. <https://doi.org/10.1080/08098131.2019.1661507>
- Ten Klooster, P. M., Rensen, Y. C. M., Postma, J. F., & Kessels, R. P. C. (2020). Development and preliminary evaluation of the QUALIKO: An observational quality of life instrument for patients with Korsakoff's syndrome. *Health and Quality of Life Outcomes*, 18(1), 1–12. <https://doi.org/10.1186/s12955-020-01463-4>
- Baker, Bell, & Dowling. (1997). *Interact and Interact Short*. Dorset HealthCare NHS Trust.
- Hayes, & Patterson. (1921). *Visual Analogue Scale (VAS) Datum van afname : 0 mm, 1921*. <https://meetinstrumentenzorg.nl/wp-content/uploads/instrumenten/VAS-lijn-meetinstr.pdf>